

Årsrapport 2006

Innhold

STYRETS BERETNING 5

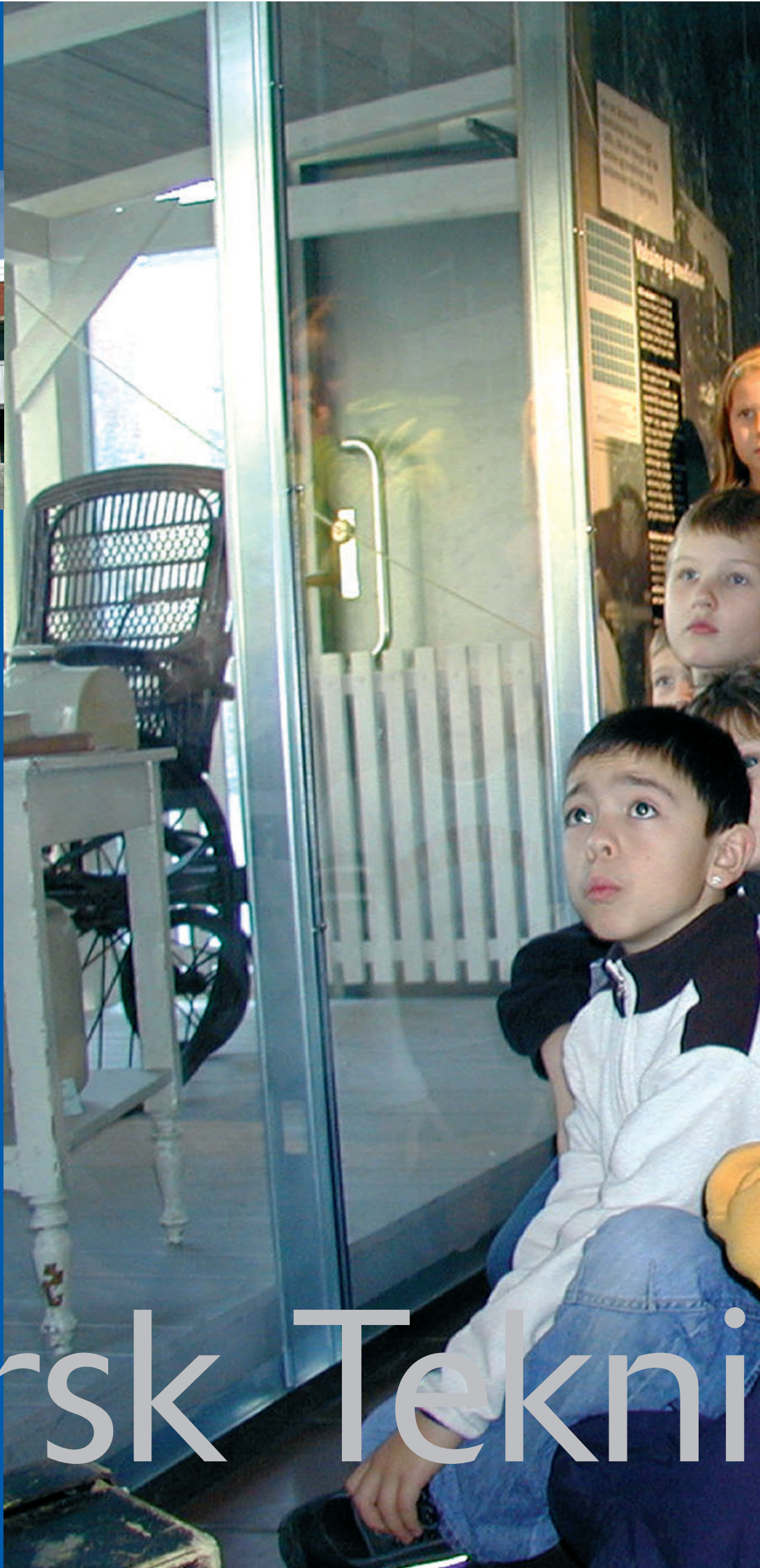
UTDYPENDE KOMMENTARER 11

REGNSKAP OG NOTER 22

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum er nasjonalmuseum for teknologi, industri, naturvitenskap og medisin. Museet finansieres i hovedsak av Kultur- og kirkedepartementet. Gjennom satsingen som Nasjonalt medisinsk museum, bidrar også Helse- og omsorgsdepartementet.

I tillegg til permanente og temporære utstillinger, har museet et interaktivt vitensenter og et bredt skoletilbud.

Omsetningen var i overkant av 43 millioner kroner i 2006 og det utføres 42 årsverk. Museet har en bygningsmasse på rundt 22 700 kvm, hvorav ca. 12 000 kvm er utstillingsareal.

Norsk Tekni

NØKKELTALL

	2006	2005	2004
Besøkende	146 689	146 339	133 382
Driftsresultat	755 002	1 128 274	1 359 851
Bidrag fra staten	28 448 300	27 347 600	27 980 128
Bidrag fra næringsliv	2 818 970	7 075 509	4 071 537
Lønnskostnader	20 594 422	19 550 819	16 747 840
Eiendeler	125 659 095	124 502 733	123 452 445
Gjeld	106 330 410	105 926 595	105 912 642
Årsverk	42	40	41

PUBLIKUMSBESØK

ÅR	TOTALT	BARN/UNGE	%	SKOLEELEVER	%
2006	146 689	86 324	59	49 547	34,0
2005	146 339	87 821	60	41 520	28,4
2004	133 382	81 695	61	40 937	30,7
2003	133 851			43 606	32,4
2002	117 058			36 996	31,6
2001	121 361			36 061	29,7

sk Museum

Det skjedde i 2006

JANUAR

- *Brutale bakterier og voldsomme virus* samt *Nytelse og straff*, to nye pedagogiske opplegg for medisinstillingene ferdigstilles.
- Samtlige elever i bydel Nordre Aker inngår i museets abonnementsordning for bydelen.

FEBRUAR

- *Bagdad og uendeligheten*, en interaktiv matematikkutstilling, åpnes av kunnskapsminister Øystein Djupedal på matematikkens dag 8. februar.
- Det settes rekord med hele 71 omvisninger på fire dager.
- Vinterferie med stort aktivitetstilbud og matematikk i fokus.

MARS

- Utstillingen *Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år* åpnes på Bryggens museum i Bergen 18. mars.
- Museet besøkes av 15 106 skoleelever i første kvartal, en økning på 63 prosent i forhold til mars 2005.

APRIL

- Hans Weinberger tiltrer som museumsdirektør.
- Påskeferie med et stort aktivitetstilbud, blant annet *Bagdad og uendeligheten*.

MAI

- Kultur- og kirkedepartementet oppnevner nytt styre for Norsk Teknisk Museum fra 5. mai.

- *SciLab*, et mobilt genlaboratorium, lånes fra Forskningsrådet mellom 2. og 14. mai.
- Familiesøndag arrangeres 21. mai i samarbeid med Norsk Teknisk Museums venner, Norges ingeniørorganisasjon (NITO) og Tekna.
- Familiedag arrangeres for Siemens 21. mai.
- Publikumsrekord settes 21. mai med 2824 besøkende.
- Utstillingen *Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år* åpner ved Vitenskapsmuseet i Trondheim 21. mai.

JUNI

- Opp mot 200 elever av gangen får fellesintroduksjoner i museets auditorium.
- Temporærutstillingen *Historier om Helse*, om Rikshospitalets historie i de siste hundre år, åpnes 15. juni.
- Temporærutstillingen *Mannsstemmer har vi nok av fra før*, en historisk utstilling produsert av Norske Kvinners Sanitetsforening, åpnes 15. juni.
- Egenprodusert miniutstilling *Teknikk for kvinnen. Søm og symaskiner mellom 1860 og 1914*, åpnes 15. juni.
- Medisinhistorisk museumsnettverk holder møte i Harstad og Kvæfjord 22. – 23. juni.
- Utstillingen *Lys i mørke* åpnes i Vitensenteret.
- Samarbeid med Wolff eksponeringsdesign på Westerdal resulterer i et estetisk løft for Vitensenteret.

JULI

- Museet har flere aktivitetstilbud og er åpent hver dag mellom kl. 10.00 og 18.00 i sommerferien.

AUGUST

- Grunn- og videregående skoler på Østlandet får tilsendt informasjonsmaterieell om museets skoletilbud.
- Vitensenteret deltar i NITOs Teknotelt på Ekebergsletta under Norway Cup 1. til 6. august.
- Norsk Teknisk Museum deltar på den multikulturelle festivalen Mela 19. og 20. august.
- Ny rekord i Vitensenteret: 19 barn fra Grefsen skole presset seg inn i en kubikkmeter.

SEPTEMBER

- Museet ferdigstiller teknisk konservatorverksted.

Ny rekord i Vitensenteret i august. 19 barn presset sammen i en kubikk!

Styrets beretning 2006

Norsk Teknisk Museum er et samtids- og historisk museum for teknologi, naturvitenskap, industri og medisin som ligger på Kjelsås i Oslo. Museet arbeider for å sikre kildemateriale for ettertiden og bidra til å utvikle samfunnets kollektive hukommelse. Norsk Teknisk Museum skal anskueliggjøre og spre kunnskap om vekselvirkningen mellom teknologisk, kulturell og sosial utvikling. Det søkes en god balanse mellom bevaringsrettede og formidlingsmessige funksjoner. Museet tar mål av seg til å være en arena for kritisk refleksjon og skapende innsikt.

Museumsdirektør Hans Weinberger.

NY DIREKTØR

Styret tilsatte Hans Weinberger som direktør, med tiltredelse 1. april. Weinberger er sivilingeniør fra Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) i 1991. I 1997 oppnådde han doktorgraden ved KTH med utgangspunkt i en avhandling om teknisk forskning og utviklingsarbeid. I 2005 fikk han tittelen Docent i teknikk- og vitenskapshistorie ved KTH. Som forsker har Weinberger gjort seg bemerket både i Sverige og internasjonalt innenfor feltene medisinsk teknikk og strålevern, innovasjonsprosesser, sikkerhetspolitikk og teknologiavhengighet, europeisk integrasjon samt teknologihistorie og vitenskapsteori. Weinberger har sin betydeligste yrkeserfaring fra KTH, hvor han fra 1997 har alternert mellom å ha ledende roller og å være forsker i avdelingen for vitenskap og teknologi.

Han har også vært prosjektleder og tema-koordinator for større europeiske forskningsprosjekter. Hans hovedmotivasjon for å ønske stillingen, var at spørsmål om teknikk, vitenskap og samfunn er viktige og at teknikkens muligheter og konsekvenser bør diskuteres betydelig mer enn det som blir gjort i dagens samfunn. Han mener at Norsk Teknisk Museum er en egnet arena for slike diskusjoner.

ET AV NORGES STØRSTE MUSEER

I 2005 økte museet besøkstallet med rundt 13 000 besøkende fra 2004. Statistikken for 2006 viser at dette besøkstallet har stabilisert seg. Det totale besøkstallet i 2006 var 146 689 personer.

ET VIKTIG MUSEUM FOR BARN OG UNGE

Norsk Teknisk Museum er i særstilling blant museene i Norge når det gjelder besøk av barn og unge. I alt besøkte 86 324 under 18 år museet i 2006, noe som tilsvarer rundt 60 prosent av det totale besøket. Skoleelever utgjør noe over halvparten av andelen barn og unge. I snitt besøkte 13 skolegrupper museet hver skoledag museet var åpent i 2006. Antallet skoleelever og ledsagere økte med 19 prosent fra 2005, – fra 41 520 til 49 547. Dette er det høyeste antall elever museet noen gang har hatt. Andelen skoleelever utgjorde 34 prosent av det totale besøkstallet.

- Det holdes informasjonsmøter på åtte Osloskoler om museets tilbud i tilknytning til Den kulturelle skolesekken.
- Arbeidet med ny klimautstilling starter.
- Vitensenteret deltar på Forskningstorget 22. og 23. september under Forskningsdagene i regi av Norges forskningsråd.
- NITOs historie, utarbeidet i bokform av museets konservator Dag Andreassen, lanseres.
- Museet etablerer en arbeidsgruppe som skal arbeide for å etablere et planetarium i Oslo.

OKTOBER

- Høstferie med stort aktivitetsprogram der universet er tema. Mange aktiviteter, bl.a. bygging av romrakett og stjernebikkert, film om planeter, samt rebus i museets utstillinger.
- Undervisningsopplegget *Energisk* tilbys gratis til 9. og 10. klassetrinn i samarbeid med energiselskapet E-CO.

NOVEMBER

- Familiesøndag arrangeres i samarbeid med museets venneforening, NITO og Tekna 5. november.
- Vitensenteret inngår samarbeidsavtale med Abelfondet om å utvikle en interaktiv matematikkinstallasjon.

DESEMBER

- 5. desember åpner Kronprinsesse Mette-Marit Nasjonalt medisinsk museums nye, faste utstilling *God bedring! – Mennesker, teknologi og viten på sykehus.*

Olav Hamran, leder av Nasjonalt medisinsk museum, under arbeidet med utstillingen *God Bedring!*

Statssekretær Arvid Libak orienterte de fremmøtte gjestene om Helse- og omsorgsdepartementets satsing på Nasjonalt medisinsk Museum.

Utstillingen *Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år* ble en publikumssuksess i 2005 – 2006.

UTSTILLINGER I 2006

I 2006 var museet involvert i syv større og mindre utstillingsprosjekter, foruten de nye installasjonene i Vitensenteret. Museets hovedsatsing dette året var Nasjonalt medisinsk museums nye, faste utstilling *God bedring!* I tillegg kom arbeidet med *Norsk-tyske forbindelser*. De øvrige utstillingsprosjektene var *Bagdad og uendeligheten*, *SciLab*, *Teknikk for kvinnen*, *Mannsstemmer har vi nok av fra før* og *Historier om helse*. Utstillingene blir nærmere omtalt i seksjonen for utfyllende kommentarer.

God bedring! Mennesker, teknologi og viten på sykehus

God bedring! setter fokus på sykehuset som institusjon og på menneskene i og rundt sykehuset – de ansatte, pasientene og de pårørende – og inneholder en rekke fortellinger fra og om norske sykehus i den siste hundreårsperioden.

Utstillingen inneholder rundt 500 gjenstander fra en rekke norske sykehus og om lag 100 fotografier og ulike illustrasjoner, filmer og lydinstallasjoner fordelt på utstillingens 300 kvm.

Utstillingen ble åpnet av Kronprinsesse Mette-Marit 5. desember. Den politiske ledelse i Helse- og omsorgsdepartementet var representert ved statssekretær Arvid Libak.

Ikke bare laks og pølser – Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år

Museets hovedsatsing i 2005 var utvikling av vandretstillingen *Norsk-tyske forbindelser*. Utstillingen ble åpnet på Norsk Teknisk Museum den 25. oktober 2005 og ble vist på museet frem til 19. februar 2006. Etter 19. februar har utstillingen blitt vist ved Bryggens Museum i Bergen og Vitenskapsmuseet i Trondheim og på Museum für Kommunikation i Berlin. I 2007 vandrer den videre til Leipzig. Norsk Teknisk Museum utviklet et pedagogisk materiell som følger utstillingen i vandringsperioden.

Hva er typisk norsk og tysk og er vi så ulike?

SAMLINGENE

Museet arbeider for å gjøre samlingene mer tilgjengelige. En viktig del av dette består i å registrere og magasinere gjenstandene. Dette arbeidet gjør Norsk Teknisk Museum og andre aktører i stand til å realisere interessante utstillinger og drive forskning og formidling knyttet til samlingene.

Målsettingen for dette arbeidet ble nådd i 2006. Norsk Teknisk Museum hadde totalt 37 600 registrerte gjenstander i Primusbasen ved utgangen av året. I tillegg har museet et betydelig antall gjenstander, foto, litteratur og arkivmateriale som ikke er registrert.

Ved siden av industriarkiver og en omfattende fotosamling, har biblioteket ved Norsk Teknisk Museum den største samling av teknologihistorisk litteratur i Norge.

For å kunne ta hånd om flere gjenstander og skaffe rom for nye utstillinger på Kjelsås, er det sterkt behov for å utvide museets magasinkapasitet.

Asta (5) overrekker blomster til Kronprinsesse Mette-Marit under åpningen av sykehusutstillingen *God bedring!*

VIDEREUTVIKLING AV VITENSENTERET

Vitensentrene i Norge er en del av den nasjonale satsingen for å rekruttere skoleelever til realfag. Vitensenteret ved Norsk Teknisk Museum er ett av Norges seks regionale vitensentre. Museet tar mål av seg til å bidra til Kunnskapsløftet ved å gi de besøkende muligheten til å utforske naturvitenskapelige og teknologiske prinsipper gjennom interaktive installasjoner.

Vitensenterutvalget, oppnevnt av Norges forskningsråd på vegne av Kunnskapsdepartementet, bevilget for 2006 kr 1,8 millioner til Vitensenteret, en økning på 0,2 millioner fra 2005. I tillegg fikk senteret kr 1,2 millioner fra Den kulturelle skolesekken (DKS) for å videreutvikle tilbudet.

I 2006 ble det etablert 17 nye installasjoner. Mange av de eksisterende installasjonene er også oppgradert i løpet av året. For å utvide tilbudet ytterligere, skal Vitensenteret gjennomføre en større temporærutstilling hvert år. I 2006 satset museet på den interaktive matematikkutstillingen *Bagdad og uendeligheten* i samarbeid med DKS, Utdanningsetaten i Oslo, Abelfondet og Matematikk.org.

Museet tilbød i 2006 fire undervisningsopplegg med utgangspunkt i Vitensenteret. Ett av disse var nytt av året. Det ble utviklet ytterligere ett nytt opplegg i løpet av året som tilbys fra 2007.

Kunnskapsminister Øystein Djupedal, til høyre, var til stede under åpningen av matematikk-utstillingen Bagdad og uendeligheten på Norsk Teknisk Museum.

NASJONALT MEDISINSK MUSEUM

Helsedepartementet ga i 2002 Norsk Teknisk Museum ansvaret for å drive og utvikle Nasjonalt medisinsk museum. Nasjonalt medisinsk museum forvalter samlinger av medisinhistoriske gjenstander, bøker og fotografier som inngår i Norsk Teknisk Museums samlinger.

Museet har to faste utstillinger, *Sunn sjel i et sunt legeme*, som ble åpnet til helsejubileet i 2003, og *God bedring!*

En postkortsamling gir et innblikk i pasienters sykehusopplevelser. Fra utstillingen God Bedring!

Mennesker, teknologi og viten på sykehus, som ble åpnet i desember 2006.

Nasjonalt medisinsk museum koordinerer Medisinhistorisk museumsnettverk, et nasjonalt nettverk for medisinske museer og mer enn 50 medisinhistoriske samlinger i hele landet.

Nasjonalt medisinsk museum ble i 2006 bevilget et tilskudd på kr 4,5 millioner fra Helse- og omsorgsdepartementet, samme beløp som i 2005.

Arbeidet med *God bedring!* har stått sentralt i Nasjonalt medisinsk museum i 2006. Utviklingen og produksjonen har pågått gjennom hele året. Med denne utstillingen gir museet et bredere tilbud innenfor helse- og medisinhistorie.

Sammen med muligheten for temporærutstillinger, danner tilbudet et godt grunnlag for videre utvikling av formidlingen av norsk medisinsk historie.

Det tilbys en rekke undervisningsopplegg knyttet til de medisinhistoriske utstillingene.

SKOLETILBUD

Norsk Teknisk Museum legger særlig vekt på formidling til barn og unge, og skoletilbudet er en vesentlig del av museumsvirksomheten. Skoletilbudet tar utgangspunkt i gjeldende læreplaner og gir elevene innblikk i sentrale deler av pensum i ulike fag. Tilbudet ble i 2006 tilpasset Kunnskapsløftet, og aktivitetsbasert undervisning har økt betraktelig i omfang. Museet tilbød 30 ulike undervisningsopplegg i 2006.

En viktig del av tilbudet faller inn under Den kulturelle skolesekken (DKS). Denne nasjonale satsingen skal bidra til at elever i grunnskolen får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Museet tilbød i 2006 fire pedagogiske opplegg under DKS-paraplyen: *Jeg fant, jeg fant!*, *Barn i hundre*, *Livet langs elva* og *På helsa løs*. I samarbeid med bydelen introduserte museet også en abonnementsordning for samtlige skoler i bydel Nordre Aker (1.–10. trinn).

FORSKNING OG UTVIKLING

Norsk Teknisk Museum driver forskning og utvikling innenfor sine områder, samt på det formidlings- og museumspedagogiske området. I sammenheng med dokumentasjon av gjenstander, foregår det også forskning som dokumenteres i PRIMUS-databasen.

I 2006 ble det registrert rundt 1500 gjenstander og 6171 fotografier. Innenfor det formidlings- og museumspedagogiske området avsluttet en medarbeider en toårig deltidsutdanning innenfor museumspedagogikk på høyskolen i Oslo. I løpet av 2006 ble det produsert fem nye undervisningsopplegg. I sammenheng med dette skjer en omfattende fagutvikling i den pedagogiske staben.

Norsk Teknisk Museum har som mål at den systematiske kompetanseoppbyggingen gjenspeiles i vitenskapelige artikler.

I 2006 ble det publisert i overkant av 400 sider. Det mest omfattende forskningsarbeidet i 2006 var arbeidet med NITOs historie. I tillegg holdt representanter for museet innlegg på flere konferanser og møter.

NASJONALE MUSEUMSNETTVERK

Norsk Teknisk Museum legger vekt på nettverksarbeid for å oppnå god ressursutnyttelse, faglig utvikling og nasjonal samordning. Museet har ansvar for koordinering og utvikling av Medisinhistorisk museumsnettverk og Nettverk for teknologi- og industrihistorie. I tillegg deltar museet i Nettverk for vitensentre, Nettverk for musikk og musikkinstrumenter og Nettverk for arbeiderkultur.

ORGANISASJON, BYGG OG HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Museet sysselsatte i alt 60 personer ved utgangen av 2006, og det ble utført 42 årsverk. Anne Riddervold var konstituert museumsdirektør til Hans Weinberger tiltrådte 1. april 2006.

Det legges vekt på likestilling i museet. I 2006 var 61 prosent av de ansatte kvinner og 39 prosent menn, og det var lik lønn for likt arbeid. Sykefraværet var 3,5 prosent.

Planen for sikring, reparasjoner og vedlikehold er gjennomført i tråd med plan og budsjett. Museet driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø utover det som er tillatt gjennom lover og forskrifter. Status er ved utgangen av 2006 på et tilfredsstillende nivå. De senere år har sikring og bygningsmessig vedlikehold tatt en stor andel av museets totale budsjett. Det er utarbeidet plan og budsjett for videre vedlikehold for perioden frem til 2010.

ØKONOMI

Museet har god styring, økonomisk kontroll og likviditet. Kultur- og kirkedepartementet står for grunnfinansieringen av driften. Gjennom satsingen på Nasjonalt medisinsk museum bidrar også Helse- og omsorgsdepartementet. I tillegg finansieres driften ved inngangspenger, utleie og salg. Nye utstillinger finansieres i hovedsak gjennom bidrag fra eksterne sponsorer.

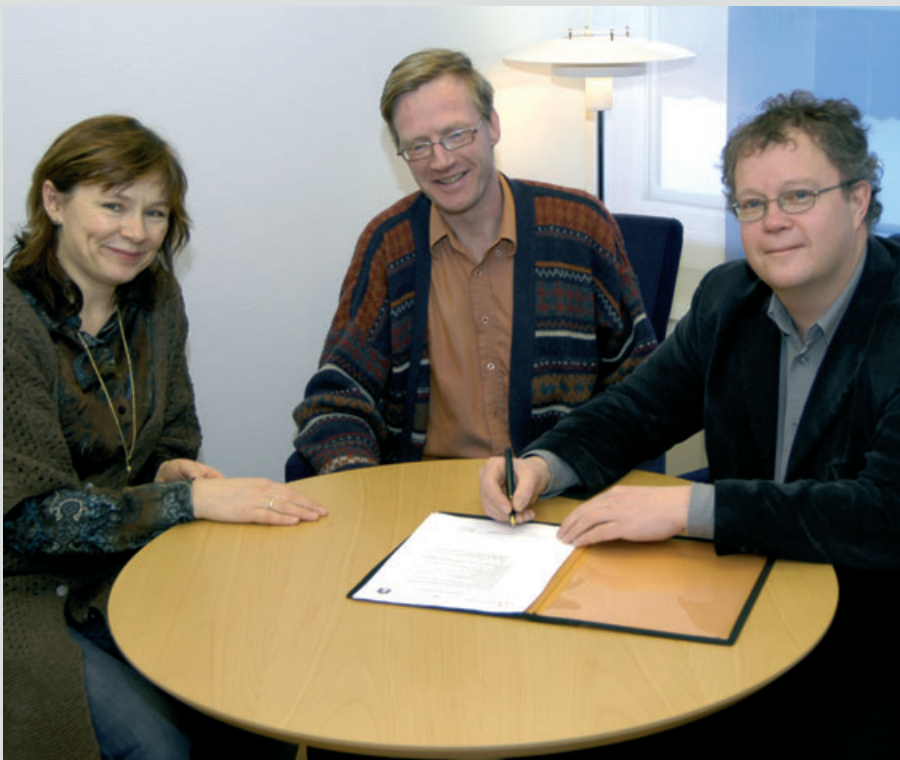
Samlede driftsinntekter var i 2006 kr 40 432 728.

Driftsresultatet, etter fulle avskrivninger på 2 196 151, var kr 755 002.

Overskudd etter finanskostnader var kr 752 546 som tilføres egenkapitalen.

Regnskapet viser en økning i personalkostnadene på kr 1 043 603. Dette skyldes både økning i bemanningen, økte lønnskostnader ved nyansettelser og effekten av et kostbart lønnsoppgjør. Regnskapet bygger på prinsippet om fortsatt drift, da grunnlaget for dette er til stede. Det gir etter styrets mening, sammen med styrets beretning, en rettvise oversikt over utvikling og resultatet av museets virksomhet og økonomiske stilling.

I forbindelse med satsingen på Vitensenteret på Norsk Teknisk Museum, ble det inngått avtale med Forskerfabrikken i 2006.

STYRESAMMENSETNING I 2006 – FREM TIL 5. MAI 2006

Oppnevnt av Kultur- og kirkedepartementet

Svein Sundsbø, *styreleder*

Håkon With Andersen
Kari Kveseth
Trine Lind
Kari Tove Elvebakken

Dag Olav Hessen, *1. vara*
Aase-Brit Borsheim, *2. vara*

Valgt av foreningen Norsk Teknisk Museums venner

Per Erik Bjørklund

Erik Brand Olimb
personlig varamedlem

Hjalmar Aass

Tor Hofstad
personlig varamedlem

Valgt av de ansatte ved Norsk Teknisk Museum

Olav Hamran

Relsen Larsen
personlig varamedlem

Marie Skoie

Tone Rasch
personlig varamedlem

Det nye styret ved Norsk Teknisk Museum i 2007. Fra venstre: Tonje Orum, Arne Bjerke, Tone Rasch, Håkon With Andersen, Mona Lilleheim, Olav Soleng, Ragnhild Raugland og Trond Markussen.

STYRESAMMENSETNING I 2006 – FRA 5. MAI 2006

Oppnevnt av Kultur- og kirkedepartementet

Olav J. B. Soleng, *styreleder*

Håkon With Andersen
Mona K. Lilleheim
Bjørn Roar Vassnes
Bjørg K. Sandal

Arne T. S. Bjerke, *vara*
Ragnhild B. Raugland, *vara*

Valgt av foreningen Norsk Teknisk Museums venner

Trond Markussen (*fra 21.03*)

Oddvin Arne Breiteig
personlig varamedlem

Per Erik Bjørklund

Ove H. Scheel
personlig varamedlem

Valgt av de ansatte ved Norsk Teknisk Museum

Olav Hamran

Relsen Larsen
personlig varamedlem

Marie Skoie

Tone Rasch
personlig varamedlem

Årsrapport 2006

Utdypende kommentarer for 2006

KRONOLOGI OVER NYE UTSTILLINGER I 2006

Ikke bare laks og pølser – Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år

Statsminister Jens Stoltenberg og Tysklands forbundskansler Gerhard Schröder forestod den høytidelige åpningen 25. oktober 2005. Med nærmere 800 gjenstander, fotografier, kunst, film og interaktive elementer med hver sin fortelling om forbindelsene mellom landene, danner utstillingen en unik helhet av gjenstander hvor også verker av kjente kunstnere spiller en betydelig rolle.

Utstillingen ble vist på Norsk Teknisk Museum frem til 19. februar 2006. I denne perioden holdt museets konservatorer omvisning for publikum hver søndag. I tillegg fikk elever fra videregående skole og ungdomstrinnet omvisninger i ukedagene. Det ble gjennomført til sammen 96 omvisninger, 54 av disse i januar og februar 2006. Utstillingen ble hovedsaklig besøkt av tyskelever.

Museet har også arbeidet med dokumentasjon av utstillingen og planlegging og gjennomføring av vandreperioden i Norge og Tyskland i løpet av året.

Vandringsperioden ble innledet med utstilling ved Bryggens Museum i Bergen

Gleden over storslåtte naturopplevelser er både typisk norsk og tysk. Nordkapp-turistplakat fra utstillingen.

fra 18. mars til 23. april og deretter ved Vitenskapsmuseet i Trondheim fra 21. mai til 27. august. Den 10. november 2006 ble utstillingen åpnet i Berlin på Museum für Kommunikation av utenriksministrene Frank-Walter Steinmeier og Jonas Gahr Støre.

I Bergen og Trondheim bistod museet med opplæring av vakter/veiledere i utstillingen, i tillegg til å holde de første offisielle omvisningene ved museene. I hele vandringsperioden har ansatte fra museet arbeidet med administrasjonen av vandringsperioden og det praktiske rundt monteringen og demontering av utstillingen.

Museet utviklet syv ulike oppgavesett til utstillingen. Alle oppgavesettene består av delvis nettbasert forarbeid på skolen, samt etterarbeid på museet i tilknytning til omvisning. I tillegg ble det, basert på de ulike undervisningsfagene, utarbeidet fem spørrekonkurranser til etterarbeidet på skolen samt et informasjonsark om luftforurensing og fire oppgaveark om verker av Dahl, Nerdrum, Ramberg og Munch. Det pedagogiske materialet ble brukt ved de to andre visningsstedene i Norge.

Bagdad og uendeligheten

Den interaktive matematikkutstillingen ble åpnet på matematikkens dag 8. februar av Kunnskapsminister Øystein Djupedal. Utstillingen både leies ut og er produsert av vitensenteret Navet i Borås.

Pinnbordet i matematikkutstillingen Bagdad og uendeligheten byr på morsom hjernetrim.

Utstillingen gir anledning til å løse matematiske mysterier i form av gåter, koder og praktiske oppgaver. For anledningen var lokalet pyntet i østlig drakt; med basartelt, puter og persiske tepper. De besøkende ble veiledet i lek og læring av museets ansatte, som iscenesatte bl.a. matematikeren Al-Kwarizmi fra Bagdad, samt de norske matematikerne Nils Henrik Abel og Elisabeth Stephansen.

Utstillingen var åpen for forhåndsbestilte skoleklasser i ukedagene, og for alle i helger og skoleferier. Interessen var formidabel. Alle visningene for skoleklasser var reservert før åpningen, og til sammen 107 klasser fikk undervisning i utstillingen.

Vitensenteret deltok med deler av rollespillet fra Bagdad på den nasjonale museumskonferansen Museer for alle. Utdanningsetaten i Oslo arrangerte en rekke samlinger for matematikklærerne i Oslo i utstillingen. Også den lokale avdelingen av Landslaget for matematikk i skolen (LAMIS) hadde arrangement i utstillingen.

Den store interessen førte til at leietiden ble utvidet med en måned. Vitensenterets satsing på *Bagdad og uendeligheten* ble støttet av Den kulturelle skolesekken, Utdanningsetaten i Oslo, Abelfondet og Matematikk.org. Utstillingen ble vist fra 8. februar til 30. april.

I Bagdad og uendeligheten går avanserte matematikkutfordringer som en lek.

SciLab

I mai fikk museet besøk av det mobile genetikklaboratoriet SciLab. Laboratoriet er utviklet av Scitorium og sponset av Norges Forskningsråd. Vitensenterets ansatte veiledet totalt 380 skolebarn fra 4. til 7. trinn i løpet av de to ukene SciLab var ved museet.

Teknikk for kvinnen. Søm og symaskiner mellom 1860 og 1914.

I forbindelse med Det 21. Internasjonale Symaskinsamlermøte i Oslo i august,

ble det produsert en utstilling med et utvalg av museets eldste symaskiner. Sammen med forklarende tekster formidlet de hvordan klær ble sydd omkring år 1900. En av Norsk Teknisk Museums første utstillinger var symaskinutstillingen i 1930. Til denne ble det samlet til dels sjeldne maskiner fra symaskinens barndom på 1860- og 70-tallet. Flere av disse kom nå frem i lyset igjen. Utstillingen ble vist mellom 15. juni og 1. desember.

Mannsstemmer har vi nok av fra før

Vandretstillingen "Mannsstemmer har vi nok av fra før", handler om framveksten av borgerrettigheter for kvinner. Utstillingen er Norske Kvinners Sanitetsforenings (N.K.S.) bidrag til 100-års jubileet for oppløsningen av den svensk-norske unionen.

Kvinner var uten stemmerett ved folkeavstemningen, men 1905 ble likevel et gjennombrudd for kvinners politisk deltakelse. Da Stortinget avsto Fredrikke Marie Qvams (grunnlegger av N.K.S.) henvendelse om at kvinner burde bli tatt hensyn til i denne viktige sak, fant kvinnene en alternativ måte å ytre seg politisk. Nær 300 000 kvinner ga i 1905 sin tilslutning til unionsoppløsningen gjennom en underskriftskampanje. Men deres stemmer ble ikke regnet med.

Først 11. juni 1913 fikk kvinner alminnelig stemmerett. Da hadde det gått 99 år siden Norge fikk en grunnlov som slo fast at landet skulle styres av det norske folk.

Utstillingen ble vist på museet mellom 15. juni og 1. desember.

Historier om helse

På utlån fra Rikshospitalet viste museet en vandretstilling som gir innblikk i Rikshospitalets historie i de siste hundre år. Den forteller historier om hendelser, mennesker, bragder og hverdagsliv på et område som er betydningsfullt for alle: Helse og sykdom. Utstillingen kretser om tre hovedtemaer: Polio, syketransport og hudlidelser. Utstillingen ble vist på museet mellom 15. juni og 1. desember

God bedring – mennesker, teknologi og viten på sykehus

God bedring! handler om livet på norske sykehus gjennom de siste 150 år. Sykehuset er i dag en sentral samfunnsinstitusjon som vi ikke kan forestille oss å være uten. En av åtte nordmenn ligger på sykehus i løpet av et år, og de fleste har erfaring fra sykehus enten som pasient, pårørende eller medarbeider. Et mangfold av gjenstander, bilder, filmer og lydinstallasjoner, fordelt på utstillingens 300 kvm, skaper en sammensatt, tankevekkende og overraskende fortelling om norsk sykehusliv.

KATALOGISERING, BEVARING OG UTVIKLING AV SAMLINGENE

Foto-pioneren S. Worm-Petersen

En vesentlig del av museets virksomhet er katalogisering, sikring og bevaring av samlingene for å gjøre dem mer tilgjengelige for forskning og formidling. God og strukturert bevaring av samlingene er også en forutsetning for at gjenstandenes betydning skal bevares for fremtiden.

Norsk Teknisk Museum hadde 37 600 registrerte gjenstander i Primusbasen ved utgangen av året. I løpet av 2006 ble 1 500 gjenstander registrert. Ved årets utløp hadde museet til sammen registrert 28 661 fotografier fra Worm Petersens samling.

Biblioteket har 109 800 registrerte bøker og tidsskrifter. Det ble registrert 1 366 nye bøker og tidsskrifter i BIBSYS i 2006 hvor

av 809 var primær-katalogiseringer, det vil si titler som ikke tidligere er registrert i BIBSYS. Utlån til andre bibliotek var omtrent på samme nivå som i fjor, mens antall innlån fra andre bibliotek økte noe. Norsk Teknisk Museum mottok i 1935 en samling på rundt 40 000 fotografier og fotografisk utstyr etter fotograf Severin Worm-Petersen. Fotografiet ble tatt i bruk til vitenskapelige formål omkring år 1900.

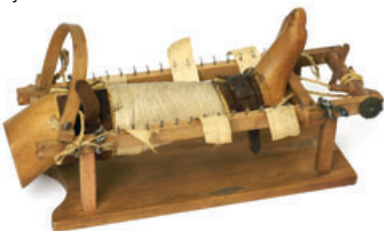
Fra SciLab genetik-utstillingen.

I tillegg til at utstillingen byr på mer enn 500 historiske gjenstander, har *God bedring!* også et stort innslag av interaktivitet. Både barn og voksne kan teste håndhygien, sende rørrpost, spille diagnosespill og prøve et autentisk alarmanlegg. Man kan også se film fra sykehus før og nå, og høre fortellinger om livet som sykepleier og lege de siste 50 år. *God bedring!* viser hvordan livet på sykehus har artet seg for pasienter og ansatte – og hvordan sykehuset har vært med på å skape våre forståelser av sykdom og behandling. Sykehuset er et sted der folk fødes, undersøkes, behandles og utskrives – eller dør.

Utstillingen ser på prosedyrer for diagnostisering, behandling og pleie, samt den kunnskap og teknologi som har møtt pasienter på sykehuset gjennom tidene. Den berører også det angstfylte ved sykehusverdenen; angsten for sykdom og død, for å være borte fra hjemmet, og for ikke å bli forstått.

Det pedagogiske perspektivet var viktig i utviklingen av utstillingen. I løpet av året startet utarbeidelsen av tre spesifikke undervisningstilbud med utgangspunkt i utstillingen: *God bedring!* (1. og 2. klasse), *Fra innsiden* (5. og 6. klasse) og *Hvordan har vi det?* (vgs.). Undervisningsoppleggene tilbys fra 2007.

Kronprinsesse Mette-Marit forestod den høytidelige åpningen av Nasjonalt medisinsk museums nye, faste utstilling 5. desember 2006. På åpningsarrangementet orienterte statssekretær Arvid Libak de 250 fremmøtte gjestene om Helse- og omsorgsdepartementets satsing på Nasjonalt medisinsk Museum.

Konservatorene fikk bedre arbeidsforhold i 2006. Konservator Tone Rasch i arbeid på museet.

KONSERVERINGSVERKSTED

Konserveringsarbeid stiller krav til arbeidsmiljø, sikkerhet og ergonomiske arbeidsforhold på lik linje med arbeid i andre virksomheter som tar i bruk kjemikalier, våtprosesser og elektronisk utstyr.

I september 2006 ble et egnet konserveringsverksted ferdigstilt. Det nyinnredede verksted er base for arbeidet med å konservere museets samlinger. Med etableringen av tilpassede arbeidsforhold, kan det nå utføres konserveringsarbeid som kan kjennetegnes av den profesjonalitet som kreves av et museum med et nasjonalt ansvarsområde. Ved innredning av verkstedet er det lagt vekt på at arbeidsplassen skal kunne fungere godt i arbeidet med ulike museumsgjenstander. Likeledes har det vært en forutsetning å sikre ergonomiske arbeidsforhold og at arbeidet med helsefarlige stoffer skal kunne foregå på betryggende vis.

Det nye konserveringsverkstedet er rundt 30 kvm og er sentralt plassert i museet i nær tilknytning til både utstilling, fotodepartement, kontorer og øvrige verksteder.

FOTOMAGASIN

Norsk Kulturråds finansiering av registrering, digitalisering og forvaltning av Worm-Petersens samling har medført behov for utvidet og bedre lagringsplass for museets fotosamling. Museet har lenge hatt eget magasin for fotografier, men plassen har vært dårlig utnyttet ved bruk av gamle og til dels uegnede skap og hyller.

I løpet av sommeren 2006 ble det installert et nytt reolanlegg. I august 2006 startet ompakking og innflytting i magasinet.

Gjennom anskaffelse av ny innredning i fotomagasin har museet optimalisert plassutnyttelsen i magasinet og gitt egnede lagringsforhold til museets eksisterende fotosamling. Samtidig gir dette rom for tilvekst til samlingen. Ved utgangen av året gjenstår fortsatt et vesentlig arbeid før hele samlingen er pakket om og flyttet inn i det nye magasinet. Store deler av fotosamlingen er uregistrert. Det antas at samlingen består av minimum 200 000 fotografier. I underkant av 45 000 av fotografiene er registrert i museets database, Primus. Rundt halvparten av disse, i underkant av 23 000 fotografier, er digitalisert. I forbindelse med innflyttingen i det nyinnredede magasinet går dokumentasjonsavdelingen gjennom materialet for å etablere oversikt og en langtidsplan for å komme à jour med registrering og digitalisering.

Fotoarkivet er nyinnredet for optimal plassutnyttelse.

Worm-Petersen var en fotograf som i særlig grad rettet seg mot dette markedet. Han hadde oppdrag for en rekke av sin tids mest profilerte forskere og vitenskapsmenn som Fridtjof Nansen, Roald Amundsen, Sam Eyde, Carl Størmer og Kristian Birkeland. Norges Kulturråd bevilget til sammen kr 250 000 over en treårsperiode fra 2004 til 2006 for å registrere og digitalisere samlingen. Ved utløp av 2006 var det registrert

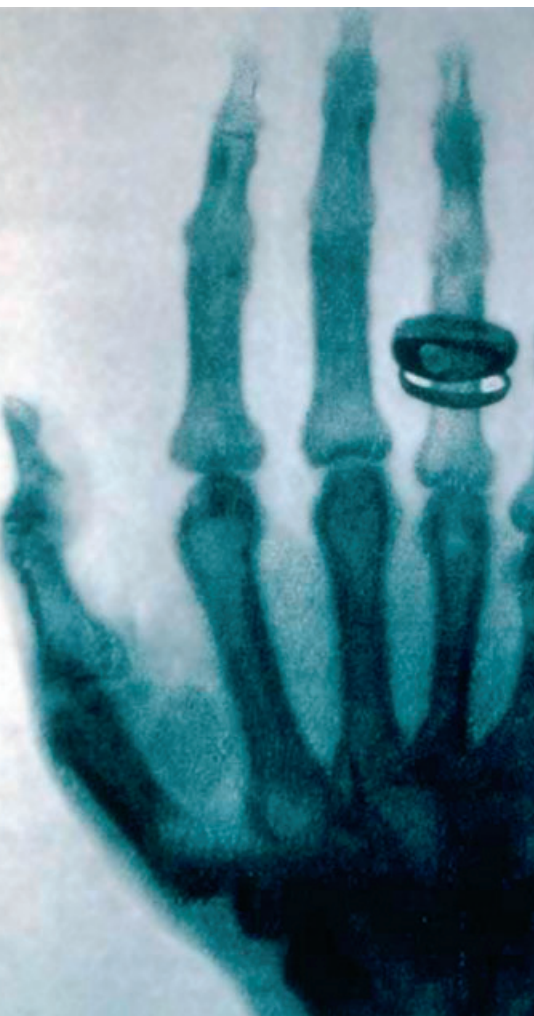
28 661 fotografier. Av disse ble 6 171 registrert i 2006.

For å bedre forvaltningssituasjonen for museets samlinger ble det gjennomført to større tiltak i 2006. Museet fikk sitt første konserveringsverksted som ble tatt i bruk til konservering av gjenstander til utstillingen *God Bedring!* Det ble også installert ny innredning i museets fotomagasin. Med den nye innredningen og innkjøp av egnet pakke-

materiale har museet nå et fotoarkiv som tilfredsstiller kravene til lagring av fotografier.

Hvis museet skal kunne ta hånd om flere gjenstander og skaffe rom for nye utstillinger på Kjelsås må museets magasin-kapasitet utvides.

NASJONALT MEDISINSK MUSEUM

Arbeidet med *God bedring!* har hatt det primære fokus gjennom hele 2006. Virksomheten har ut over dette videreført oppgavene knyttet til rollen som et Nasjonalt medisinsk museum. Arbeidet med forvaltningen av museets medisin-historiske gjenstands- og boksamlinger har vært utført i forlengelsen av arbeidet de foregående år. I forbindelse med *God bedring!* ble arbeidet med gjenstandene intensivert.

I løpet av året er det også arbeidet med planer for å utvikle den eksisterende utstillingen *Sunn sjel i et sunt legeme*.

I 2006 ble det tilbudt ni undervisningsopplegg knyttet til de medisinhistoriske utstillingene. I løpet av året startet arbeidet med de pedagogiske oppleggene til den nye, faste utstillingen *God bedring!* I alt har 266 grupper fulgt museets undervisningsopplegg innenfor helse og medisin-historie i 2006.

VITENSEENTERET

Vitensenteret er et opplevelses- og lærings-senter for teknologi, naturvitenskap og matematikk. Gjennom interaktive installasjoner og undervisning søker Vitensenteret å engasjere publikum for å erfare, lære eller fornye kunnskap på egne premisser. Visjonen er å være en spydspiss for lekende realfaglæring i Norge. Dette innebærer blant annet å spille en viktig rolle i den nasjonale handlingsplanen for å styrke real-fagskompetansen i Norge.

Vitensenteret hadde ved utgangen av 2006 rundt 80 installasjoner i utstillingen. I løpet av året ble det etablert 17 nye installasjoner. I tillegg er 10 prosent av de gamle installasjonene oppgradert.

I løpet av 2006 ble utstillingen *Lys i mørket* utviklet. I utstillingen kan publikum lære om varmestråling, lysets fundamentale egenskaper, refleksjon og brytning, hvordan synet lar seg forlede av illusjoner og hvordan lyset brukes i moderne teknologi og naturvitenskap.

Vitensenteret har i 2006 hatt et spesielt fokus på matematikk. Det er etablert flere installasjoner innenfor temaet, og det er inngått en samarbeidsavtale med Abelfondet om støtte til utvikling og produksjon av en interaktiv matematikk-installasjon på hvert av de regionale vitensentrene i Norge. Støtten på kr 200 000 skal brukes til å produsere installasjonene til utstillingen i 2007.

Vitensenteret tar mål av seg til å gjennomføre en større temporærutstilling hvert år. I 2006 ble matematikkutstillingen *Bagdad og uendeligheten* satt opp i samarbeid med flere aktører.

Museet tilbød i 2006 fire undervisningsopplegg med utgangspunkt i Vitensenteret: *Energisk*, *Planetariet*, *Mission Mars* og *Mekanikk og design*.

Energisk er en erfaringsbasert undervisningspakke om fornybar energi, energi-omsetning og energisparingstiltak for 9. og 10. trinn. Undervisningsopplegget

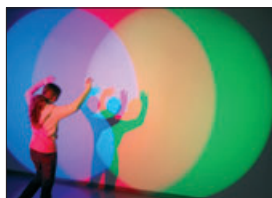
er støttet av E-CO med kr 200 000.

I Robotsenteret arrangeres *Mission Mars*, et undervisningsopplegg fra Lego Mindstorms for 6.-7. trinn og helgetilbud for barn og ungdom.

1185 skolebarn deltok i dette undervisningsopplegget i 2006. *Mission Mars* har også vært en del av tilbudet i helger og skoleferier, med til sammen ca. 2200 besøkende.

Undervisningsopplegget *Mekanikk og design* i Robotsenteret er tilrettelagt for 6. trinn. Åtte grupper (120 barn) deltok på dette i 2006.

Utstillingen *Lys i mørket*.

Undervisningsprogrammet *Energisk*.

Kampen om Herkules utvikles.

Matematikk-utstillingen Bagdad og uendeligheten i Vitensenteret var en av museets satsinger i 2006. Kunnskapsminister Øystein Djupedal t.v. åpnet utstillingen.

I løpet av 2006 ble interiøret i tre områder i utstillingen og trappesatsen pusset opp. Studenter fra Westerdal stod for design og utførelse. Møblene ble sponset av IKEA.

Høsten 2006 deltok Vitensenteret ved utvikling og gjennomføring av Krealistkurs. Tanken er å presentere realfag i samspill med de andre fagområdene. Kurset er et samarbeid mellom NITO, RENATE (Nasjonalt senter for kontakt med arbeidslivet om rekruttering til realfag) og Vitensenteret. Målgruppen er barn i aldersgruppen 7–9 år sammen med foreldre/besteforeldre. Kurset ble avholdt over 12 torsdager.

I løpet av året er det innledet samarbeid med Forskerfabrikken med tanke på å gå inn i konseptet fra 2007.

Det er en tradisjon at Vitensenteret deltar i Teknoteltet på Norway Cup i samarbeid med NITO og på Forskningstorget på Universitetsplassen i regi av Norges Forskningsråd. Vitensenteret deltok også på den multikulturelle festivalen Mela i 2006.

Vitensenterets nettsider er i løpet av året forbedret. Innholdet har økt betraktelig i omfang, og installasjonene presenteres med tekst og bilde.

I 2006 har Vitensenteret samarbeidet med en rekke viktige aktører innen formidling av realfag i Norge – både fagmiljøer, organisasjoner og miljøer innen naturfagsdidaktikk. For å styrke kompetansen blant Vitensenterets ansatte er det også foretatt studiereiser i Norge, Sverige og England.

Vitensenteret har deltatt i Nettverket av norske vitensentre (NAV), Nordisk Science Center Forbunds årskonferanse i Stockholm og den europeiske vitensenterkonferansen (ECSITE) i Mechelen, Belgia.

Vitensenteret har i 2006 også vært arena for Nysgjerrigpers jurymøte, bedrifters kick-off og produktlanseringer.

I løpet av året ble også *Kampen om Herkules* utviklet. Det er et interaktivt rollespill for videregående skole, der elevene tar stilling til om et oljefelt skal bygges ut eller ikke. Opplegget er finansiert av OLF og tilbys fra 2007.

Undervisningen i planetariet er tilrettelagt for barnehager og 1. til 4. trinn, og er også en del av helgetilbudet. Planetariet ved Norsk Teknisk Museum har vært i drift siden 1994, og er det eneste planetariet i Osloregionen i ordinær drift. I 2006 deltok 207 skoleklasser og 4876 skolebarn i dette undervisningstilbudet.

Planetariet har også vært et tilbud i noen helger og skoleferier. Til sammen har 1100 personer benyttet tilbudet i 2006. 1/3 av disse kom i høstferien da det ble kjørt forestillinger to ganger per dag.

Norsk Teknisk Museum ønsker å være med på å utvikle Oslo til en kulturhovedstad og har i 2006 tatt initiativ til en prosjektgruppe for å realisere et moderne planetarium i Oslo.

Norsk Romsenter, Universitetet i Oslo og Nasjonalt Senter for Naturfag i Opplæringen deltar i denne gruppen. Arbeidet fortsetter i 2007.

Mekanikk og design.

Nytt prosjekt: Planetarium i Oslo.

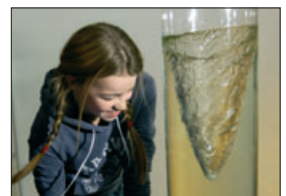
Teknoteltet på Norway Cup.

Kreativ oppussing av Vitensenteret.

Mange nye innstallasjoner i 2006.

"Jeg fant, jeg fant" er et populært skoletilbud.

SKOLETILBUD

Norsk Teknisk Museum tar sikte på å bringe historien og teknologien inn i undervisningen på en spennende og levende måte. Skolene kunne i 2006 velge mellom 30 ulike undervisnings-tilbud. Mer enn 20 utstillinger, eget viten-senter og dyktige omvisere gjør museums-besøket til en opplevelse med lekende og aktiv læring. Skoletilbudene er utviklet med utgangspunkt i skolenes læreplaner og museets utstillinger i samarbeid med museets forskerstab. Museet høynet også den pedagogisk kompetansen i 2006 ved at en av pedagogene ble uteksaminert i studiet *Museumsformidling*, som tilbys ved Høgskolen i Oslo i samarbeid med ABM-utvikling.

I 2006 besøkte 49 547 elever og lærere museet. Dette er 8 027 flere enn i 2005, en økning på hele 19 prosent. I samsvar med økt satsning på videregående skole i 2006 økte antallet videregående elever med 2 877 til totalt 8 819.

15. august 2006 satte elever fra Grefsen skole ny kubikkrekord i Vitensenteret med 19 barn på 1 m³!

I den medisinske utstillingen *Sunn sjel i et sunt legeme*, kan man prøve jernlunga.

Museet ga totalt 1684 omvisninger i 2006 hvorav 95 prosent til skoleklasser. Omlag 39 600 skoleelever fikk undervisning ved Norsk Teknisk Museum i løpet av året, noe som tilsvarer 80 prosent av skole-elevene som besøkte museet.

Det er tatt i bruk forskjellige virkemidler for å øke elevtallet. Skolene fikk i 2006 tilsendt informasjon om tilbudet to ganger i skoleåret. Skoletilbudet ligger også i sin helhet på museets nettsider for at det skal være enkelt å orientere seg og bestille omvisning.

I tillegg til mer målrettet markedskommunikasjon, var det i 2006 fire forhold som kan forklare økningen av skoleelever: For det første fikk 54 grupper omvisning i *Norsk-tyske forbindelser gjennom hundre år*. For det andre trakk matematikkutstillingen *Bagdad og uendeligheten* 116 klasser i februar-april.

For det tredje valgte 66 grupper det nye, gratis DKS-tilbudet *Barn i hundre*. For det fjerde justerte museet åpningstidene fra klokken 10.00 til klokken 09.00. Hele 231 omvisninger ble holdt mellom klokken 09.00 og 10.00.

Hvert trinn i grunnskolen hadde tilbud om minst to pedagogiske opplegg. Videregående skole kunne velge mellom fem opplegg. Tilbakemeldingene fra elever og lærere forsikrer om at tilbudet bidrar til å styrke skolenes undervisningstilbud.

I 2006 har aktivitetsbasert undervisning økt betydelig. I *Energisk?* skal elevene bygge den raskeste legobilen ved hjelp av vind og solkraft. *Bagdad og uendeligheten* utfordret elevene med en lekende tilnærming til matematikken, og museets veiledere ble utfordret som skuespillere.

Markedsføringen overfor videregående ble mer målrettet, blant annet med utsendelse av egne brosjyrer.

En del av museets pedagogiske tilbud i 2006 var Den Kulturelle Skolesekken (DKS). Disse tilbudene gjelder kun grunnskoleelever i Osloskolen. For skolene betyr dette gratis inngang, mens museet etterfakturerer Oslo kommune. For 8. trinn tilbyr museet omvisning – medisin eller industrialisering. DKS-tilbudet til 4. og 5. trinn var nytt i skoleåret 2005/2006: *Barn i hundre* om barns teknologiske hverdag i 1905.

Undervisning om transportmidler i forrige århundre i en gammel trikk på Norsk Teknisk Museum.

Alle 6. trinn i Oslo får tilbud om det tverrfaglige undervisningsopplegget *Jeg fant, jeg fant* om olje. Tilbudene inkluderer forarbeid og etterarbeid for elevene. Museet får gode tilbakemeldinger om at tilbudene har høy kvalitet.

Elevene i bydel Nordre Aker fikk en abonnementsordning i 2006 som gir gratis inngang og en omvisning i løpet av kalenderåret. Museet fakturerer bydel Nordre Aker i etterkant av skolebesøkene.

Matematikkutstillingen *Bagdad og uendeligheten* ble tilbudt gratis til skolene, hovedsakelig Osloskoler i samarbeid med bl.a. Utdanningsetaten (Oslo kommune) og Abelfondet.

Andelen som har benyttet seg av tilbud som er eksternt finansiert, har økt de siste årene og utgjorde i 2006 nærmere 40 % av omvisningene.

Utstillingen om kroppens funksjoner i Vitensenteret er meget populær.

NASJONALE MUSEUMSNETTVERK

Museet har ansvar for koordinering og utvikling av Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Medisinhistorisk museumsnettverk. I tillegg deltar museet i Nettverk av vitensentre, Nettverk for musikk og musikkinstrumenter og Nettverk for arbeiderkultur.

Museet arrangerte konferanse i nettverket for teknologi- og industrihistorie i mars 2006 i Sandefjord. Tema var nettverkets fremtidige bruk av internettportalen "*industrimuseum.no*" som en felles arbeidsplattform for museene. I tillegg var en dag satt av til temaet "*forvaltning av privatarkiver ved museene*". Bjørn Bering fra Riksarkivet, Gudmund Valderhaug fra ABM-Utvikling og Harriet Marie Terjesen fra Vestfold fylkesarkiv holdt innlegg om temaet.

Avindustrialisering i Norge mellom 1950 – 1990 er hovedfokuset i industrinettverket frem til 2007. I 2006 har museet utviklet internettportalen "*industrimuseum.no*". Nettstedet lanseres i mars 2007. I mars 2005 ble prosjektet tildelt kr 300 000 i støtte fra ABM-utvikling til dette arbeidet. Norsk Industriarbeidermuseum, Moss By- og Industrimuseum og Akershus fylkesmuseum deltar.

Det ble arrangert seminar innenfor Medisinhistorisk museumsnettverk i Harstad/ Kvæfjord 22 – 23. juni 2006. Vertskap for seminaret var Trastad

Samlinger. Arrangør var Nasjonalt medisinsk museum i samarbeid med Trastad Samlinger. Temaet for seminaret, som samlet ca. 35 deltagere, var etiske og juridiske retningslinjer og utfordringer i forhold til formidling fra institusjoner, av pasienter og ansatte.

Nasjonalt medisinsk museum har gjennom nettverket deltatt i en prosjektgruppe med mål for øye å utvikle et utstillingsprosjekt med fokus på psykisk utviklingshemmedes historie og på utviklingen på institusjonsområdet før og etter HVPU-reformen. Deltagere i prosjektet er for øvrig Bergen Bymuseum, Trøndelag Folkemuseum, Emma Hjort Museum og Trastad samlinger.

Norsk Teknisk Museum var representert på årets konferanse i Nettverk for arbeiderkultur, som ledes av Norsk Industriarbeidermuseum, i Trondheim i november 2006.

Museet deltok på seminarer i musikknettverket, som ledes av Ringve Museum, i mars og august 2006.

Museet deltok på seminarer i nettverket for magasin og bevaring, som ledes av Trøndelag Folkemuseum, i mars og august 2006.

Vitensenteret deltar på lik linje med de andre regionale vitensentrene i Nettverket av norske vitensentre (NAV). Det ble avholdt to møter, i Trondheim 20. februar og på Gjøvik 10/11. oktober.

FORSKNINGSBIDRAG FRA MUSEETS ANSATTE

Konservator Dag Andreassen fullførte i 2006 forskningsprosjektet om ingeniørorganisasjonen NITOs historie med utgivelsen av boken *"Ingeniørenes organisasjon, teknologenes valg. NITO 1936 – 2006"* Jubileumboken på 270 sider ble lansert i forbindelse med NITOs kongress i Stavanger 28. september 2006.

Konservator Tone Rasch ble i 2005 tildelt et stipend på SKR 140 000 fra Kungliga Vitterhetsakademien, Stiftelsen Agnes Geijers fond för nordisk textilforskning, til et bokprosjekt om norsk tekstildesign. Arbeidet er godt i gang, og det er søkt om mer ekstern finansiell støtte for å kunne fullføre det. Det er publisert en artikkel på bakgrunn av det utførte arbeidet. I tillegg er det tatt kontakt med forlag om publisering av bok og med et faglig tidsskrift om publisering av artikkel. De resterende midlene fra Agnes Geijers fond overføres til 2007.

Museet og førstekonservator Olav Hamran inngikk i 2005 avtale med Norges Farmaceutiske Forening om å utføre et forskningsprosjekt i forbindelse med foreningens 150 års jubileum i 2008. Prosjektet skal resultere i en samlet framstilling av medisinenes, farmasifagets og foreningens historie de siste 150 år. Prosjektrammen er to årsverk. Prosjektet har vært under arbeid i 2006.

I desember 2006 skrev museet og førstekonservator Olav Hamran kontrakt om utførelse av et forskningsprosjekt for å kartlegge og undersøke sentrale utviklingstrekk innenfor legemiddelomsetningen i Norge de siste 50 år. Prosjektet bygger på forprosjektet *"Apotekeren, apoteket og apotekvesenet – Utviklingstrekk i norsk apotekvesen 1955 – 2005"* som ble publisert i 2005.

PUBLISERTE ARBEIDER

DAG ANDREASSEN:

- *"Ingeniørenes organisasjon, teknologenes valg. NITO 1936-2006"*, Oslo: Norges ingeniørorganisasjon, 2006.

OLAV HAMRAN (sammen med Arne Olav Hageberg og Elmer Laahne):

- *"Himmel og jord i bevegelse. Blåkors hundre år"*. Oslo 2006.

FINN LARSEN OG FRODE WEIUM:

- *"De siste norske lyspærene. Dokumentasjonsrapport fra Osram-fabrikken i Drammen"*, Norsk Teknisk Museum 2006.

TONE RASCH:

- Bokanmeldelse: *"Den Feminina Textilen. Makt och mönster"*, Tidsskrift for kulturforskning, 2006 nr. 1, Novus forlag s. 84-86.
- *"Mote på norsk. Holdninger til brukskunst, design og mote i etterkrigstiden"*, Kunst og kultur, 2006 nr. 4, Universitetsforlaget, s. 244-259.

ANNE SOMMER-LARSEN:

- *"Riksregaliene – en gyllen utfordring"*. Konservering og dokumentasjon av riksregaliene 2003 – 2006. Norske

Konserves 1/2006.

- *"Monteringsrapport for de norske riksregalier 2006"*. Norsk Teknisk Museum. Unndratt offentlighet.
- Geir Jensen og Anne Sommer-Larsen: *"Manual Fire Extinguishing Equipment for Protection of Heritage"*. Research report, COWI 2006.

FRODE WEIUM:

- *"Fru Luna Lumander og nedleggelsen av Luma Fabrikker i 1972"*, Arbeiderhistorie 2006, Årbok for Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek, Forlaget Aktuell AS, Oslo 2006, s. 63-89.

KONFERANSEINNLEGG

ANN-KRISTIN NORUM ABRAHAMSEN:

- The educational programme: *"The search for oil"*. The DOTIK Training School for Museum Explainers, Trieste. September 2006.

DAG ANDREASSEN:

- *"Ingeniørenes organisasjon"*. Foredrag på NITOs pensjonspolitiske konferanse, 30. august 2006.
- *"A letter from Sir Frank Whittle. Inventing a Norwegian inventor"*. Innlegg om Ægidius Elling på

konferansen Artefacts XI, Stockholm
14. september 2006.

- “En organisasjon for hele den tekniske stand”. NITOs profesjonskamp. Innlegg på Brochmann-seminaret. Norsk Teknisk Museum 6. oktober 2006.

OLAV HAMRAN:

- “...den formedelst Kundskaber og Dygtighed Værdigste”. – Innfallsvinkler til en farmasøytisk stand. Innlegg på Brochmann-seminaret 6. oktober 2006.
- “History of Pharmacy”. Innlegg på seminaret Medical history in Norway, arrangert av Inst. for alm. med. UIO og Forum for universitetshistorie. Universitetet i Oslo 28. april 2006.
- “Alkoholisme som sykdom”. Institusjonsbehandling i Norge i det 20. århundre. Innlegg på HIFO-konferansen i 2006, 7. mai 2006.
- Deltagelse på møte i prosjektet “Formativa moment i den nordiska missbrukarvårdens historia, 1880–2005”, Stockholm 27. januar 2006.

ANNE MARIT KARLSEN:

- “Avindustrialisering på Østlandet 1950 – 1990”, innlegg på konferanse om gjenbruk av industribygninger ved Norsk Form i forbindelse med

utstillingen Transform06,
21. februar 2006.

- “The Industrial Areas on the River Aker – De-industrialisation and City-Planning” Congress TICCIH 2006, Plenary session A, Roma Terni, 16. september 2006. (www.mnactec.com/TICCIH/)

ANNE MARIT KARLSEN
TONE RASCH / FRODE WEIUM:

- “Fotograf Severin Worm-Petersen (1857-1933) – en gigant har vokst frem!” Innlegg for Norsk fotohistorisk forening, Norsk Teknisk Museum 23. januar 2006.

LIV RAMSKJÆR:

- “Plastic boats, speed and playful leisure time”. Society for the history of Technology’s årsmøte i Las Vegas 12. – 15. oktober 2006.

TONE RASCH:

- “Fotograf Worm-Petersens samling – et bevaringsprosjekt”, Landskonferansen for fotobevaring 2006, 23. mai, Arendal, (www.abmutvikling.no/kursogkonferanser/program/2006/fotobevaring/WormPetersen_Rasch.pdf)
- “Pulp Fashion – A Norwegian viscose producer’s co-operation with a fashion designer in the sixties”, Congress TICCIH 2006, Session 9, Roma Terni, 18. september 2006. (www.mnactec.com/TICCIH/)
- “Pulp Fashion. Motesatsing og markedsføring ved Borregaards tekstildivisjon på sekstitallet”, Brochmann-seminaret Norsk Teknisk Museum, oktober 2006.

FRODE WEIUM:

- “Nedleggelsen av Luma Fabrikker i 1972.” Innlegg ved møte i Nettverk for teknologi- og industrihistorie, Sandefjord 23. mars 2006.
- “The Theremin as an Icon of Achievement.” Innlegg på konferansen Artefacts XI, Stockholm 15. sept. 2006.
- “Ingeniør Langes theremin”. Innlegg på Brochmann-seminaret, Norsk Teknisk Museum 6. oktober 2006.

MARIE ØRSTEDHOLM:

- “Skurke og skyggesider. Udfordringer til museernes historiesyn og kulturformidling”. Foredrag på konferansen “Kulturformidling på dansk – fag, faglighed og aktuelle udfordringer” på Institut for nordiske studier og sprogvidenskab, Københavns Universitet, 4. april 2006.

Ingeniøren og forfatteren Georg Brochmann.

BROCHMANN-SEMINARET

Den 5. og 6. oktober 2006 arrangerte museet Brochmann-seminaret for fjerde gang. Seminaret har fått navn etter ingeniøren og forfatteren Georg Brochmann (1894–1952), som var opptatt av forholdet mellom teknologi og kultur. Gjennom seminaret ønsker Norsk Teknisk Museum å stimulere til økt interesse for historie knyttet til teknologi, industri, naturvitenskap og medisin. Målet er å samle ansatte ved museer, universiteter og høyskoler til et bredt og felles forum, der ulike innfallsvinkler og perspektiver gjensidig kan befrukte hverandre.

Årets Brochmann-seminar var svært vellykket og samlet 47 deltakere fra museer, universiteter, høyskoler og instituttsektoren. Det ble holdt 17 innlegg. Hovedtemaene for seminaret var “Materielle kulturer og gjenstandene som kunnskapskilder”, “Produksjon og forbruk”, “Konstruksjon og dekonstruksjon av ikoner” og “Profesjonskulturer og institusjonelle arenaer”.

En togtur på Norsk Teknisk Museum er man aldri for gammel til.

Demonstrasjon av berging av trafikkskadede foran Norsk Teknisk Museum i regi av Oslo brannvesen.

Utfordringer for hodet i Bagdad og uendeligheten...

...og for kroppen i utstillingene.

Kjemishow på festivalen Mela.

Bamsesykehus er populært hos de yngste.

SPESIELLE AKTIVITETSTILBUD

For å bidra til å levendegjøre teknologi, naturvitenskap, industri og medisin for flere målgrupper, tilbyr museet et rikt utvalg aktiviteter i alle helger og skoleferier. Som et museum med nasjonalt ansvar, ser museet det som viktig å også være representert utenfor museets vegger.

Hovedtemaet for vinterferien var matematikk. *Bagdad og uendeligheten* holdt åpent for ordinært publikum i hele vinterferien-uken, inkludert helgene før og etter, samt mandag. De besøkende hadde også mulighet til å delta i en rekke andre interaktive aktiviteter på museet.

Påskeferien hadde et stort aktivitetstilbud. Siden pågangen i *Bagdad og uendeligheten* var stor, forlenget museet leiekontrakten, og kunne derfor tilby utstillingen også i påsken.

Den 21. mai ble det arrangert familieførendag i samarbeid med Norsk Teknisk Museums venner, Norges ingeniørorganisasjon (NITO) og Tekna. Det ble holdt foredrag om romfart, vist hvordan en redningsaksjon foregår i virkeligheten, produsert brus, fløyet modellhelikopter, kjørt modelljernbane, vist film om romfart og holdt en fargerik og flammende kjemidemonstrasjon. I tillegg var redningsstrømpa og sikkerhetslabyrinten Lille Klaus åpen. Museet registrerte publikumsrekord med 2824 besøkende denne dagen.

Vitensenteret deltok med interaktive installasjoner i NITOs Teknotelt på Ekebergsletta under Norway Cup 1.–6. august.

Norsk Teknisk Museum deltok med et fargerikt og flammende kjemishow på den multikulturelle festivalen Mela den 19. og den 20. august.

Vitensenteret deltok med flere installasjoner på Forskningstorget 22. og 23. september under Forskningsdagene i regi av Norges forskningsråd.

Høstferieprogrammet fra 30. september til 8. oktober hadde universet som tema. Mange aktiviteter fylte museet, blant annet bygging av romrakett og stjerneikkert, oppskyting av vannrakett, film om planeter, samt en rebus i museets utstillinger.

Søndag 5. november arrangerte museet familieførendag i samarbeid med museets venneforening, NITO og Tekna. Aktivitetene var blant annet bamsesykehus, juleverksted, kjemidemonstrasjon, skilpadderace, minidamptog, modelltog og demonstrasjon av brannslukking.

KOMMUNIKASJON OG SAMFUNNSKONTAKT

Kommunikasjonsfunksjonen arbeider målrettet med å styrke kjennskapet til Norsk Teknisk Museums tilbud og videreutvikle museets omdømme.

Kommunikasjonsarbeidet hadde i 2006 fokus på å promotere museet og museets utstillinger hovedsakelig gjennom å distribuere informasjon og nyheter på egne nettsider, arbeide for redaksjonell plass i medier, annonser på aktuelle flater og utarbeide og distribuere brosjyre- og reklamemateriell. Museet gir også ut magasinet Bulletin sammen med museets venneforening. I 2006 ble det gitt ut fire utgaver med et opplag på 2500.

ÅPNINGSTIDER OG BILLETTPRISER

Billettpriser og åpningstider ble endret fra 1.1.2006. Museet åpnet for publikum i 321 dager. I vintersesongen var museet åpent tirsdag – fredag kl. 09.00 – 16.00, og lørdag og søndag kl. 11.00 – 18.00. I sommersesongen mellom 20. juni til 20. august var museet åpent hver dag kl. 10.00 – 18.00. Museet var åpent mandagene i høst- og vinterferien og stengt 1. nyttårsdag, langfredag, 1. påskedag, 1. mai, 17. mai, julaften, 1. og 2. juledag og nyttårsaften.

Billettprisene var i 2006: Voksne kr 80, barn (4-14 år), studenter, vernepliktige og pensjonister kr 40, familiebillett (2 voksne og 4 barn) kr 200, grupperabatt for voksne (15 pers, per person) kr 40, og skoleklasser m/lærer (per elev) kr 20.

Billettinntektene økte i 2006 med 6,5 %.

SIKRING, BRANNVERN OG VEDLIKEHOLD PÅ MUSEET

Det ble gjennom året utført ytre vedlikehold og utskiftninger på dører, vinduer og taknedløp, samt reparasjon av tak over verkstedet. I tillegg er arbeidet med legging av nytt takbelegg på lageret i Gjerdrum påbegynt.

For å styrke sikkerheten i museet, er rekkverkene hevet i utstillingsarealene. Alle heiser i museet har fått 2-veis taleforbindelse mot døgnbemannet alarmsentral, samt ringeklokker til museets resepsjon. Det er utarbeidet egne sikkerhetsbøker for museets ansatte. Håndbøkene er en del av museets strategi for å øke de ansattes motivasjon i det holdningsskapende arbeid innen HMS.

For å styrke brannsikkerheten er alle byggets rømningsveier oppgraderte. Det er skiftet ut 50 nødlysarmaturer til nye selv-søkende armaturer med egen backup. Nye branntekniske tegninger og rømningsplaner er utarbeidet og montert til informasjon i bygget på Kjelsås og på Gjerdrum. Museumsbygget er fullsprinklet i henhold til lover og forskrifter.

I rapporten fra Oslo Kommune Brann- og redningsetat fra september 2006 gis følgende vurdering: "Brann- og redningsetaten vurderer både det tekniske og det organisatoriske arbeidet med brannsikkerheten som meget gode, og det ble ikke funnet brudd på sikkerhetsbestemmelsene ved dette tilsyn".

MUSEUMSBUTIKK OG UMLEIE

Det er arbeidet målrettet med å etablere museumsbutikken som en annerledes gavebutikk med lekende læring til salgs, både gjennom selve butikkonseptet og gjennom markedskommunikasjonen.

Omsetningen i butikken økte med ca. 12 prosent fra året før. Den største økningen fant sted i desember, med en økning på kr 179 181.

Utleie av auditoriet og møterom har i 2006 blitt fakturert med i overkant av kr 100 000.

I tillegg er det fakturert en del for ekstra personalkostnader i forbindelse med utleie. Møterom og auditorium er også lånt ut som en del av sponsorpakker.

Mange avsluttet museumsbesøket med en tur innom museumsbutikken, som selger lekende læring.

Årsrapport 2006

Regnskap med noter

Norsk Teknisk Museum
Vilsventer
Nasjonalt medisinsk museum
Norsk Telemuseum
Velkommen

THIS IS NOON ON SUNDAY

Resultatregnskap

(Iht. retningslinjene fra Kulturdepartementet)

DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	Note	2006	2005
Bidrag fra staten	10	28 448 300	27 347 600
Bidrag fra næringslivet	13	2 818 970	7 075 509
Andre driftsinntekter	11	9 165 458	8 792 238
Sum driftsinntekter		40 432 728	43 215 347
Vareforbruk		1 560 022	1 316 794
Lønnskostnader m.m.	6, 7	20 594 422	19 550 819
Avskrivning på driftsmidler	2	2 196 151	2 234 062
Andre driftskostnader	6	15 327 130	18 985 398
Sum driftskostnader		39 677 726	42 087 073
Driftsresultat		755 002	1 128 274
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekter		523 568	423 812
Rentekostnader		526 024	515 751
Resultat av finansposter		-2 456	-91 939
Ordinært resultat		752 546	1 036 335
Årsoverskudd / underskudd		752 546	1 036 335
Overføringer			
Overført til driftskapital	8	752 546	1 036 335
Sum overføringer		752 546	1 036 335

Balanse

(Iht. retningslinjene fra Kulturdepartementet)

EIENDELER	Note	2006	2005
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Anlegg på Kjelsås	2	108 456 700	109 676 100
Lager på Gjerdrum	2	3 960 000	4 070 000
Inventar og utstyr	2	3 483 923	4 038 299
Sum varige driftsmidler		115 900 623	117 784 399
OMLØPSMIDLER			
Varelager	5	755 000	649 300
Fordringer			
Kundefordringer		453 139	791 333
Andre kortsiktige fordringer	9	58 110	164 316
Sum fordringer		511 249	955 649
Bankinnskudd, kontanter o.l.	3	8 492 223	5 113 385
Sum omløpsmidler		9 758 472	6 718 334
Sum eiendeler		125 659 095	124 502 733

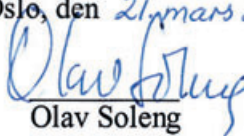

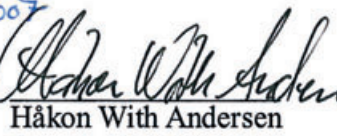
Balanse

(Iht. retningslinjene fra Kulturdepartementet)

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2006	2005
EGENKAPITAL			
Driftskapital	8	19 281 685	18 529 139
Fond bundet til spesielle formål	4, 8	47 000	47 000
Sum egenkapital		19 328 685	18 576 139
GJELD			
Annen langsiktig gjeld			
Panteobligasjoner til Oslo kommune	2, 9	90 400 000	90 400 000
Gjeldsbrevlån	9	2 750 009	3 083 341
NTM-fonds innskudd i bygget	4, 9	3 445 000	3 445 000
Sum annen langsiktig gjeld		96 595 009	96 928 341
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 251 723	342 089
Skattetrekk, offentlige avg. og feriepenger		3 449 150	3 530 276
Mellomregning med NTM-fond	4	600 720	566 270
Gjeld til NTM's venneforening		1 003 328	1 021 797
Mellomregning Tysk / Norsk prosjekt	12	2 160	174 783
Annen kortsiktig gjeld	3	3 428 321	3 363 039
Sum kortsiktig gjeld		9 735 401	8 998 254
Sum gjeld		106 330 410	105 926 595
Sum gjeld og egenkapital		125 659 095	124 502 733

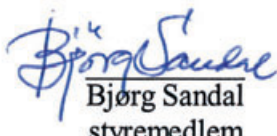
Oslo, den 21. mars 2007

Olav Soleng
styrets leder

Håkon With Andersen
styremedlem

Bjørn Vassnes
styremedlem

Mona Lilleheim
styremedlem

Bjørg Sandal
styremedlem

Marie Skoie
styremedlem

Olav Hamran
styremedlem

Trond Markussen
styremedlem

Per Erik Bjørklund
styremedlem

Hans Weinberger
museumsdirektør

Noter til regnskapet for 2006

Note nr. 1 – Regnskapsprinsipper

GENERELT

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven og god regnskapskikk for små foretak.

Transaksjoner er regnskapsført til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet.

Inntekten er resultatført når den er oppjent. Utgifter er kostnadsført i samme periode som tilhørende inntekt.

Regnskapet er satt opp basert på fortsatt drift.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler, andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer som tilbakebetales innen et år klassifiseres som omløpsmidler, tilsvarende gjelder for gjeld.

Varige driftsmidler aktiveres og avskrives dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000.

Aktivering er gjenstand for individuell vurdering. Varige driftsmidler vurderes til historisk kost med fradrag for bedriftsøkonomiske avskrivninger. Avskrivninger baseres på en vurdering av driftsmidlenes økonomiske og tekniske

levetid. Selskapet benytter lineære avskrivninger for avskrivning av varige driftsmidler.

Varebeholdningen er verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og påregnelig salgspris med fradrag for salgskostnader. Anskaffelseskost er beregnet ut fra utsalgspriser nedkalkulert med normal fortjeneste.

Kundefordringer og andre fordringer er oppført til pålydende med fradrag for påregnelig tap.

Pensjonsforpliktelsene er valgt ikke å oppføres i stiftelsens regnskap. For nærmere omtale av forpliktelsene vises til note 7.

Note nr. 2 – Driftsmidler

	EDB utstyr	Inventar / Utstyr	Anlegget Kjelsås	Lager Gjerdrum
Kostpris 01.01	2.229.041	12.691.133	57.989.708	5.965.822
Panteobligasjoner til Oslo kommune			69.400.000	
Tilgang	45.000	328.771		
Avgang			61.396	
Akkumulerte avskrivninger 31.12	2.193.343	9.616.679	18.871.612	2.005.822
Bokført verdi pr. 31.12	80.698	3.403.225	108.456.700	3.960.000
Årets avskrivning	53.760	874.387	1.158.004	110.000
Avskrivningsprosent lineært	33	15/20	2	2/15

Anlegget på Kjelsås er oppført i balansen med museets andel av kostpris med tillegg for kommunal finansiering. Oslo kommune sin andel er sikret ved panteobligasjon pålydende kr 90,4 mill. Kostpris ble i sin tid nedskrevet med det statlige bidraget.

Note nr. 3 – Likvider

Av museets beholdning av likvider inngår skattetrekkmidler på særskilt konto med kr 813.016,-. Kulturdepartementets bevilgning på kr 2.260.000,- til dekning av dokumentavgift er i utgangspunktet øremerket. Siden det har gått så lang tid og man ikke har hørt mer i sakens anledning, er beløpet benyttet til utbedring av bygget. Bevilgningen inngår også i regnskapslinjen "Annen kortsiktig gjeld".

Stiftelsen har søkt om merverdiavgiftsrefusjon på i overkant av 1 mill knyttet til påkostningene på bygget i 2004 og 2005. Kravet er bestridt og er til behandling hos Fylkesskattesjefen. Kravet føres ikke i stiftelsens bøker før endelig avgjørelse er fattet i saken.

Note nr. 4 – Fond bundet til spesielle formål

Formål	Beløp
Rolls Royce-restaurering	30.000
Benz, Ford A – restaurering	17.000
	47.000

I tillegg til fond bundet til spesielle formål har NTM en rekke mindre fonds som historisk er stillet til rådighet for NTM. Fonds midlene er plassert i bygget og gis 10% renteavkastning hvor ca. 9/10 tilbakeføres NTM som driftstilskudd. Det føres eget samlet regnskap for fondene som pr. 31.12 har et mellomregningskrav med museet.

Note nr. 5 – Varebeholdning

Varebeholdningen består av ferdigvarer for salg i museets butikk.

Note nr. 6 – Ansatte, godtgjørelse

Lønnskostnader – poster	2006	2005
Lønninger	15.964.532	15.132.048
Folketrygdavgift	2.485.860	2.532.910
Pensjonskostnader	1.943.700	1.720.461
Andre lønnskostnader	200.330	165.400
Sum lønnskostnader	20.594.422	19.550.819

Godtgjørelser	Museumsdirektører	Styret
Lønn	686.634	95.010
Annen godtgjørelse	67.355	
Premie til pensjonsordning	22.851	
Sum	776.840	95.010

Gjennomsnittlig antall ansatte: 60. Antall årsverk: 42.

Det er avtalt sluttvederlag i form av 12 månedslønner utbetalt ved museumsdirektørs fratredelse, dersom styret mener man er i en situasjon som vanskeliggjør fortsettelsen av ansettelsesforholdet. Det er ikke avtalt bonusordninger for museumsdirektør eller styret. Tidligere direktør, som sluttet medio 2005, mottar fortsatt lønn frem til 31.07. 2007.

Godtgjørelse til revisor for arbeid utført i 2006 er belastet med kr 73.800,- hertil kommer merverdiavgift. Av det totale honorar er kr 17.000,- for konsultativ bistand med årsregnskap og noter og kr 11.800,- for andre konsultasjoner.

Note nr. 7 – Pensjonsforpliktelser

Norsk Teknisk Museums pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenstepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Statens pensjonskasse. Denne ordningen gir en definert ytelse i henhold til tariffavtalen. Fordi det foretas en fordeling av den aktuarmessige risiko mellom alle foretakene, kommunene og fylkeskommunene som deltar i ordningen, tilfredsstiller den kriteriene for det som betegnes som en

“Multiemployer plan”. Ordningen tilfredsstiller også kriteriene for lovbestemt offentlig tjenstepensjon.

Fremtidige premier vil påvirkes av risikommessige over- eller underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i foretaket og i andre kommuner/foretak som inngår i ordningen. Premien vil også påvirkes av avkastning, lønnsvekst og utvikling i folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonsordningen i Statens pensjonskasse er ikke balanseført jf. regnskapslovens bestemmelser for små foretak. Det er i 2006 betalt inn kr 1.684.371,- i pensjonspremie, og premien er i regnskapet klassifisert sammen med lønnskostnadene. I tillegg til den ordinære tjenstepensjonsordningen kommer ytelser i form av avtalefestet pensjon til aldersgruppene fra 62 til 66 år. Årets kostnad til AFP – ordningen utgjør kr 259.329,-.

Note nr. 8 – Egenkapital

NOK	Driftskapital	Fond bundet til spesielle formål	Sum
Pr. 01.01.2006	18.529.139	47.000	18.576.139
Endring i fond til spesielle formål	0	0	0
Årets resultat	752.546		752.546
Pr. 31.12.2006	19.281.685	47.000	19.328.685

Av egenkapitalen utgjør kr 10.000.000,- stiftelsens grunnkapital.

Note nr. 9 – Fordringer og gjeld

Stiftelsen har ingen utestående fordringer som forfaller senere enn et år etter regnskapsårets utløp. Av stiftelsens gjeld forfaller kr 94.928.000,- til betaling senere enn fem år etter regnskapsårets utløp.

Note nr. 10 – Spesifikasjon av tilskudd

	2006	2005
Kultur og kirke departementet ordinært tilskudd	20.404.000	19.771.000
Helse departementet	4.500.000	4.500.000
Abmu	300.000	201.600
Norges Forskningsråd	1.800.000	1.600.000
Den kulturelle skolesekken	1.369.300	1.200.000
Norsk kulturråd	75.000	75.000
Sum tilskudd	28.448.300	27.347.600

Note nr. 11 – Spesifikasjon av andre inntekter

Av andre driftsinntekter utgjør billettinntekter kr 5.079.857,- mens øvrige inntekter i hovedsak gjelder salg av varer og tjenester samt leieinntekter for kafeen.

Note nr. 12 – Mellomregning Tysk-Norsk Prosjekt

Stiftelsen har et prosjektsamarbeid med UD.

Deler av prosjektet skal finansieres ved bevilgede midler og resultatføres ikke.

Netto prosjektinntekter og kostnader er oppført som gjeld i stiftelsens balanse.

	2006	2005
Fakturerte inntekter	9.770.820	9.053.000
Herav ikke mottatt 31.12	0	0
Mottatte midler ved årsslutt	9.770.820	9.053.000
Prosjektkostnader påløpt pr. 31.12	-9.003.420	-7.227.897
Bundet bankinnskudd spesielt til prosjektet	-756.240	-1.650.320
Påløpte kostnader for NTM pr. 31.12	2.160	174.783

Note nr. 13 – Bidrag fra næringslivet

Av bidrag fra næringslivet utgjør i 2006 kr 1.152.202,- og i 2005 kr 4.500.000,- fra UD til bygging og drift av vandrestillingen "Norsk-tyske forbindelser gjennom 100 år". Prosjektets styringsgruppe har skaffet midlene til veie fra eksterne sponsorer. Finansieringen dekker også utstillingens vandring i Norge og Tyskland.

Fra vandrestillingen "Ikke bare laks og pølser, norsk-tyske forbindelser gjennom 100 år".

Til styret i stiftelsen
Norsk Teknisk Museum

Ank: 21/3-07	Jnr. 07/50
Arkiv nr:	161
Saksbehandler:	HWW
Kopi:	
Besvart:	

REVISJONSBERETNING FOR 2006

Vi har revidert årsregnskapet for stiftelsen Norsk Teknisk Museum for regnskapsåret 2006, som viser et overskudd på kr 752.546,-. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av stiftelsens styre og museumsdirektør. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av stiftelsens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

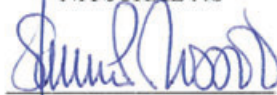
Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens økonomiske stilling 31. desember 2006 og for resultatet i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapskikk i Norge,
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge,
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Vi har ikke fått kjennskap til noe forhold som tilsier at stiftelsens forvaltning og utdelinger ikke er i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtekter for øvrig.

Stabekk, den 21. mars 2007

NITSCHKE AS

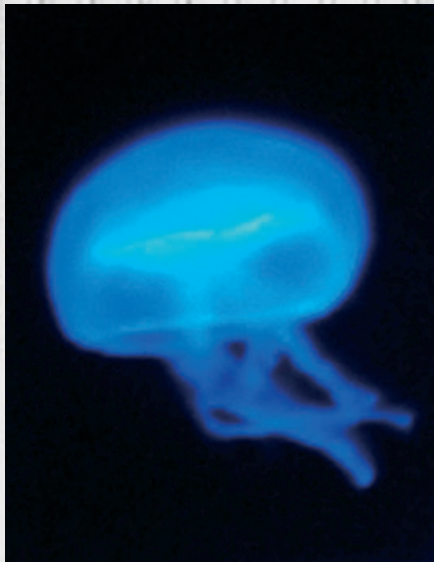
Steinar P. Rossow
Statsautorisert revisor

Nitschke AS

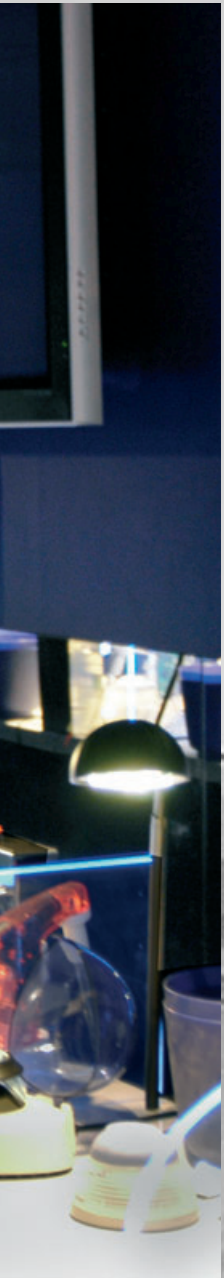
Gamle Drammensv. 40. Postadresse: Postboks 23, 1321 Stabekk.

Telefon: 67 10 77 00. Telefaks: 67 53 59 89. E-mail: firmapost@nitschke.no. www.nitschke.no

Bankgiro: 8200 02 06853. Postgiro: 0807 3808 403. Org.nr: 914658314 MVA

Kjelsåsveien 143, 0491 Oslo. Tlf. 22 79 60 00 – Fax 22 79 61 00. www.tekniskmuseum.no